

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E - 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie máj 2015

II. senát

Nálezy:

spisová značka	II. ÚS 480/2014
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – nevyhovené
dátum rozhodnutia	12. februára 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie čl. 47 Charty základných práv Európskej únie čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa, pre namietané porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej aj „ZFEÚ“), Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol. Zároveň ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.</p> <p>Podstatou veci je posúdenie ústavnosti právnej situácie, v ktorej sťažovateľ – cudzinec – nemôže procesne pred nezávislým súdom oponovať tvrdeniu Slovenskej informačnej služby (ďalej aj „SIS“) a policajného útvaru, že jeho trvalý pobyt je nebezpečný pre Slovenskú republiku.</p> <p>Sťažovateľ je občanom Pakistanskej islamskej republiky (ďalej len „Pakistan“) a na území Slovenskej republiky (ďalej aj „Slovensko“) sa zdržiava už od roku 2004, bol žiadateľom o azyl a následne sa tu zdržiaval na základe tolerovaného pobytu. Počas pobytu na Slovensku sa spoznal so svojou manželkou, ktorá je slovenskou štátnou občiankou a s ktorou uzavrel manželstvo. S manželkou žije v spoločnej domácnosti, pričom vychovávajú spoločnú maloletú dcéru, ktorá je slovenskou štátnou občiankou. Sťažovateľ požiadal na oddelení cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava (ďalej len „cudzinecká polícia“) o udelenie povolenia na trvalý pobyt podľa ustanovenia § 43 ods. 1 písm. a) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“).</p>

	<p>Rozhodnutím cudzineckej polície bola jeho žiadosť zamietnutá. Následným odvolacím rozhodnutím bolo potvrdené rozhodnutie cudzineckej polície. Dôvodom zamietnutia žiadosti o trvalý pobyt bola skutočnosť, že z vyjadrenia Slovenskej informačnej služby vyplýva, že neudelenie trvalého pobytu je v bezpečnostnom záujme Slovenska. Toto vyjadrenie podlieha v zmysle zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o utajovaných skutočnostiach“) utajeniu so stupňom „Vyhradené“. Sťažovateľovi nebolo v konaní pred správnymi orgánmi vyjadrenie Slovenskej informačnej služby sprístupnené a nebol ani informovaný o podstate dôvodov, na základe ktorých je neudelenie trvalého pobytu v bezpečnostnom záujme Slovenska. Proti uvedeným rozhodnutiam podal sťažovateľ žalobu krajskému súdu. Rozsudkom krajského súdu bola žaloba zamietnutá. Rozsudkom najvyššieho súdu bol rozsudok krajského súdu potvrdený. Krajský súd a najvyšší súd sa zhodli v tom, že získané informácie podliehajúce utajeniu dostatočne odôvodňujú zamietnutie žiadosti o trvalý pobyt s tým, že sťažovateľ nemá nárok oboznámiť sa s týmito informáciami.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podstatou veci je posúdenie ústavnosti právnej situácie, v ktorej sťažovateľ, cudzinec, nemôže procesne oponovať tvrdeniu SIS a policajného útvaru, že jeho trvalý pobyt je nebezpečný pre Slovenskú republiku.</p> <p>Ústavný súd poukázal na to, že pobyt cudzincov z tretích krajín má rôzne režimy. V danej veci ide o neudelenie trvalého pobytu, ktorý je najstabilnejšou formou legálneho pobytu cudzinca v Slovenskej republike. Sťažovateľ nikde v Slovenskej republike trvalý pobyt nemal, mal len opakované tolerované pobyty. Nejde tu ani o odobratie trvalého pobytu, ani o doplnkovú ochranu, a nejde bezprostredne o konanie o vyhostenie.</p> <p>Na udelenie pobytu nie je v zásade právny nárok, slovenské úrady tu majú širokú diskreciu, pričom hmotné základné právo na ochranu rodiny je potrebné posudzovať aj z perspektívy osobnej zodpovednosti cudzinca, ktorý musí vnímať rang svojho bytového statusu.</p> <p>Ústavný súd je síce v prvom rade viazaný ústavou a referenčnými medzinárodnými zmluvami, ale je viazaný zároveň celým právnym poriadkom, ak nie je spochybnený súlad noriem. Ústavný súd nemá v konaní o ústavných sťažnostiach z hľadiska viazanosti viac moci než majú súdy všeobecné. Ak demokraticky legitímny zákonodarca normatívne zreteľne vyvážil ústavné hodnoty, nie je úlohou senátu ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti tieto hodnoty nanovo, po svojom vyvažovať. To môže urobiť plénum v konaní o súlade právnych predpisov, kde viazanosť ústavou nadobúda striktniejšiu podobu.</p> <p>Ústavný súd vnímal citlivosť predmetnej veci, resp. citlivosť vzťahu otázok pobytu a bezpečnostných záujmov štátu vo svetle nakladania s utajovanými skutočnosťami.</p> <p>Teoretické úvahy sa pohybujú v rozmedzí od vylúčenia súdneho prieskumu neudelenia trvalého pobytu vzhľadom na skutočnosť, že základné právo na pobyt cudzinca nejestvuje, a teda tu neplatí zákaz podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, až po rôzne kompromisné riešenia, kde by sa žiadateľ mohol oboznámiť s podstatou jeho bezpečnostného profilu a konfrontovať sa s ňou. Zákonodarca má značný priestor na úpravu bytových režimov, a to zvlášť pri dlhodobějších formách. Napokon trvalý pobyt je predpokladom aj na získanie štátneho občianstva. Z uvedeného vyplýva, že zákonodarca vyvážil ústavne chránenú hodnotu bezpečnosti štátu na jednej strane a ústavne procesné práva, resp. právo na ochranu rodinného života, akcentujúc bezpečnosť štátu. Zákonodarca uprednostnil bezpečnosť nielen z hľadiska jej samej, ale aj z hľadiska utajenosti spravodajských informácií. V konfrontácii s bezpečnosťou štátu zákonodarca uprednostnil len ochranu života a zákaz mučenia.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že je nepochybné, že suverén má pri úprave cudzineckého režimu, a zvlášť otázok legálnych dlhodobých pobytov, veľkú diskreciu. Zákonná úprava je postavená v podstate na dôvere v spravodajské poznatky Slovenskej informačnej služby a z ústavného, inštitucionálneho hľadiska ostáva dôverovať jej politickej kontrole. Ochrana správnymi súdmi je v predmetnej oblasti značne limitovaná, a preto môže vzbudzovať u cudzincov pocit nedostatočnej ochrany ich práv. Treba však aj priznať, že oblasť bezpečnosti štátu sa blíži otázkam politickým, kde je súdna diskrečia obmedzená. Právna úprava sa môže javiť nelogická, pretože ten, kto doteraz mal legálny pobyt, sa snaží ho umocniť, stabilizovať trvalým pobytom, a pritom zrazu čelí riziku vyhostenia. Ide však skôr o paradox, ktorý ale nesie v sebe racionalitu, pretože pri tolerovaných pobytoch sa bezpečnostné otázky neskúmajú obligatórne ako pri trvalom pobyte. Ten je už veľmi</p>

	<p>stabilným režimom, a ak sa bezpečnostné dôvody zistia, tak nie je nelogickým následkom úplná nelegálnosť pobytu než návrat k predchádzajúcej provizórnej forme.</p> <p>Ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti zisťuje, či orgány verejnej moci, aplikujúc podústavné právo, neaplikovali, resp. neinterpretovali ho spôsobom ústavne rozporným. Ťažiskom sťažovateľových námietok je čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré zakotvuje právo každého, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, a prenesene potom hmotné základné právo na ochranu súkromného a rodinného života. Aj keď nespadá pod režim čl. 51 ústavy, rozsah procesov, na ktoré dopadá čl. 48 ods. 2 ústavy, je z hľadiska textuálneho veľmi široký, a je zrejmé, že ho nemožno aplikovať bezo zvyšku na akýkoľvek súdny proces, nieto na proces správny. Inými slovami, zákony, ktoré konkretizujú ústavné hodnoty, môžu modifikovať rozsah aplikácie čl. 48 ods. 2 ústavy. V prerokúvanej veci zákon dokonca vylučuje vykonávanie dôkazov pochádzajúcich od Slovenskej informačnej služby, a preto je aj vylúčená možnosť vyjadrenia sa k nim. Vyjadrenie od SIS možno dokonca vnímať ako zákonnú podmienku, ktorá nepodlieha dokazovaniu, a je teda mimo režim čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Dikcia relevantných zákonných ustanovení je natoľko jednoznačná, že neumožňuje taký posun výkladu smerom k procesným článkom ústavy, aby sa sťažovateľ mohol kontradiktórne konfrontovať s poznatkami v správach SIS.</p> <p>Ústavný súd zistil, že konajúce súdy využili možnosť oboznámiť sa s ťažiskovou informáciou, nezatvárali pred ňou oči a akceptovali ju. Ústavný súd už uviedol, že ochrana ľudských práv a základných slobôd je v našom ústavnom systéme v prvom rade úlohou súdov, a to tak všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu. Osobitne možno ešte zvýrazniť povinnosť všetkých súdov chrániť jednotlivcov pred zásahmi verejnej moci. Táto povinnosť súdov je základným komponentom právneho štátu rešpektujúceho a ctiaceho ľudské slobody. Vďaka svojim definičným znakom – nezávislosti a viazanosti právom – ústavou, zákonmi a vybranými medzinárodnými zmluvami môže a musí súdna moc chrániť jednotlivcov pred excesmi verejnej moci. V preskúmvanej veci sa všeobecné súdy iniciatívne nevyhýbali oboznámeniu sa s utajenými skutočnosťami, a tak poskytli vertikálnu ochranu sťažovateľovi. Realizovali to síce bez možnosti sťažovateľa oponovať, ale ako už bolo uvedené, zákon oponovanie neumožňuje. K tomu možno dodať, že snaha o odôvodňovanie rozhodnutí je dominantnou doktrínou ústavného súdu v individuálnej ochrane od zavedenia ústavnej sťažnosti v roku 2002. V predmetnej veci však zákonodarca v zložitosti súčasného sveta explicitne uprednostnil len jednoduché konštatovanie. Zmysel súdnej ochrany sa môže zdať potlačený, ale všeobecné súdy tu chránia cudzincov preverením formálnejších, avšak relevantných stránok procesu a taktiež sa oboznamujú s dôvodmi, či nie sú neudržateľné. Na tomto mieste sa súdnictvo vracia k svedomiu sudcov samotných, tak ako to je napríklad pri rozhodovaní porotou. Ústavný súd bez vyvodzovania záverov neutrálne konštatoval, že v danom prípade nenastalo požiadanie advokáta o oboznámenie sa s bezpečnostnými dôvodmi.</p> <p>Vychádzajúc zo skutočnosti, že ide o konanie o trvalý pobyt, z platnej zákonnej právnej úpravy a z možností jej ústavnokonformného výkladu, ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd odobrením predchádzajúcich konaní neporušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a sprostredkovane ani ostatné ústavné procesné práva (čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 6 a čl. 13 dohovoru a čl. 14 paktu) a ani právo na súkromný a rodinný život zaručené v čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru. Právo v čl. 41 ods. 1 ústavy nie je klasické, priamo aplikovateľné základné právo (čl. 51 ods. 1 ústavy), je chránená nanajvýš jeho esencia a v predmetnej veci ochranu rodiny a súkromia plne kryje čl. 19 ods. 2 ústavy.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: PL. ÚS 5/2014, PL. ÚS 40/2014, II. ÚS 307/2014, II. ÚS 111/08, II. ÚS 264/09, II. ÚS 130/2013, II. ÚS 471/2014, IV. ÚS 308/2011. ESEP: C. G. v. Bulharsko, sťažnosť č. 1365/07, rozsudok z 24. 4. 2008, Jeunesse v. Holandsko, sťažnosť č. 12738/10, rozsudok Veľkej komory z 3. 10. 2010. ESD: C-300/11. Najvyšší súd Slovenskej republiky: 1 Sža 39/2010. Najvyšší správny súd Českej republiky: 6 Azs 142/2006-58.</p>

spisová značka	II. ÚS 525/2014
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	12. februára 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola doručená sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie označených práv podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu, ktorého sa mal dopustiť krajský súd arbitrárnym a neodôvodneným rozhodnutím v konaní o návrhu na podmiennečné upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti. Okresný súd jeho návrh zamietol s odôvodnením, že dosiaľ nevykonal polovicu uloženého trestu zákazu činnosti, a preto nie je splnená formálna podmienka na podmiennečné upustenie od výkonu zvyšku trestu. Krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa, pretože sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu, podľa ktorého z evidenčnej karty vodiča je zrejmé, že v dobe od 22. októbra 2008 do 22. januára 2010 a od 22. júla 2009 do 22. novembra 2012 plynuli sťažovateľovi sankcie zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel uložené v priestupkových konaniach a trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel vo výmere šiestich rokov uložený v trestnom konaní plynie až po ich vykonaní, t. j. od 22. novembra 2012.</p>
ratio decidendi	<p>Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.</p> <p>Rozhodnutie o návrhu na podmiennečné upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným súdom a nemôže byť prejavom svojevôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.</p> <p>Ústavný súd poukázal na svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonala ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.</p> <p>Krajský súd v napadnutom uznesení konštatoval, že sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu, a ku konkrétnym námietkam sťažovateľa uviedol: „K námietkam obhajcu, že trest zákazu činnosti uložený Okresným súdom Bratislava II rozhodnutím sp. zn. I T/55/2009 z 22. 4. 2010 začal plynúť dňa 07. 10. 2010 (a nie ako to ustálil okresný súd dňom 22. 11. 2012), krajský súd zhodne ako súd prvého stupňa konštatuje, že podľa evidenčnej karty vodiča pred uplynutím trestu zákazu činnosti, ktorý bol uložený vo veci sp. zn. I T/55/2009 plynuli sankcie - zákaz činnosti uložený v priestupkovom konaní a to vo veci: ORP-P-1368/II-OBCP-08-V (15 mesiacov) a ORP-P-</p>

	<p>544/II-OBCP-2009-V (40 mesiacov) do 22. 11. 2012 a skutočne trest zákazu činnosti začal plynúť až dňa 22. 11. 201, t.j. až po výkone posledného zákazu činnosti v súlade s judikátom R 49/1976. Sťažnostný súd k správnym dôvodom rozhodnutia prvostupňového súdu dodáva nasledovné: z hľadiska formálnej podmienky ustanovenia § 69 ods. 1 Tr. zákona sa polovica výkonov trestov zákazu rovnakej činnosti odsúdenému postupne uložených a plynule za sebou vykonávaných stanoví zo súčtu ich výmery. Teda postupne uložené a doposiaľ nevykonané tresty rovnakého druhu sa z hľadiska ich výkonu považujú za trest jediný.“</p> <p>S posledným citovaným odsekom napadnutého uznesenia krajského súdu v časti za bodkočiarkou možno súhlasiť, keďže plne korešponduje s rozhodnutím publikovaným pod č. R 49/1976. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu však nie je zrejmé, prečo krajský súd aplikoval práve uvedené rozhodnutie, keď sťažovateľovi neboli uložené viaceré tresty zákazu činnosti, ktorých výmery by bolo potrebné sčítať pre určenie polovice vykonaného trestu zákazu činnosti, ale bol mu uložený súhrnný trest za súčasného zrušenia trestov uložených predchádzajúcimi trestnými rozhodnutiami. Rozhodnutie č. R 49/1976 odkazuje v odôvodnení na zásadu obsiahnutú v § 36 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení účinnom v relevantnom čase, ktorý svojím znením zodpovedá v súčasnosti platnému a účinnému § 43 Trestného zákona.</p> <p>Krajský súd neodôvodnil vo svojom rozhodnutí právne relevantným spôsobom, v ktorých ustanoveniach právneho poriadku majú oporu jeho právne úvahy, podľa ktorých je potrebné sankciu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá uloženú sťažovateľovi v priestupkovom konaní považovať pre účely stanovenia polovice vykonaného trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá za trest.</p> <p>Výkon trestu zákazu činnosti začína právoplatnosťou rozsudku, ktorým bol uložený (R 8/1969), a predlžuje ho len doba výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody (§ 61 ods. 8 Trestného zákona). Krajský súd uvedený právny názor neakceptoval, zároveň však neuviedol právne relevantné dôvody pre svoj odlišný právny názor.</p> <p>Vzhľadom na to, že krajský súd neuviedol v napadnutom uznesení žiadnu ďalšiu argumentáciu, ktorá by mohla podporiť výrok jeho rozhodnutia, a ústavný súd nie je oprávnený zastupovať všeobecné súdy pri výkone ich právomoci rozhodovať o návrhoch účastníkov (strán) konania, a teda prípadne dopĺňať ďalšie dôvody rozhodnutia, ústavný súd, vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia, konštatoval, že krajský súd sa dopustil arbitrárneho výkladu a aplikácie § 69 ods. 1 Trestného zákona pri posudzovaní, či sťažovateľ spĺňal formálnu podmienku na podmienečné upustenie od výkonu zvyšku uloženého trestu zákazu činnosti, a v odôvodnení rozhodnutia nereagoval na podstatnú námietku sťažovateľa, ktorou poukazoval na odlišnosť jeho situácie od tej, ktorá bola posudzovaná v rozhodnutí č. R 49/1976 a ktorú krajský súd použil ako rozhodujúci (a v podstate jediný) právny argument. Krajský súd sa tak ústavne súladným spôsobom nevysporiadal s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa spôsobilou spochybníť prvostupňové rozhodnutie okresného súdu.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu porušené bolo. Uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal právo na náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, II. ÚS 78/05, II. ÚS 441/2012, III. ÚS 156/2012, IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 241/07.</p> <p>Najvyšší súd Československej republiky: 6 Tz 3/76</p> <p>ESLP: Plischke c. Rakúsko zo 7. 3. 1964, X. c. Rakúsko z 23. 5. 1966. X. c. Rakúsko z 19. 7. 1966, X. c. Spojené kráľovstvo z 13. 7. 1970, Helmut Aldrian c. Rakúsko zo 7. 5. 1999.</p>

spisová značka	II. ÚS 473/2014
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	18. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) pod sp. zn. 2 To 13/2010 v súvislosti s právom nebyť odňatý zákonnému sudcovi, ako aj pod sp. zn. 1 Tdo V 9/2013 v súvislosti s právom na súdnu ochranu a právom nebyť odňatý zákonnému sudcovi.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo V 9/2013 konal a rozhodol v nesprávnom zložení senátu. Dovolací senát totiž nebol zložený v súlade s rozvrhom práce na rok 2013. Predovšetkým bolo v tejto súvislosti aplikované ustanovenie § 31 ods. 3 Trestného poriadku, hoci sa tak nemalo stať, pretože sudcov najvyššieho súdu rozhodujúcich v odvolacom konaní nemožno považovať za sudcov súdu iného stupňa ako sudcov najvyššieho súdu rozhodujúcich v dovolacom konaní. Napokon aj keby sa malo aplikovať ustanovenie § 31 ods. 3 Trestného poriadku, dovolací senát nebol zložený v súlade s rozvrhom práce. Okrem toho sa najvyšší súd v dovolacom konaní ústavne konformným spôsobom nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v dovolaní, a to v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.</p> <p>Najvyšší súd je presvedčený, že žiadna z námietok sťažovateľa vo vzťahu voči dovolaciemu konaniu nie je dôvodná.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd konštatoval, že základné právo na zákonného sudcu treba pokladať za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, keďže na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred ustanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený - pre rôzne dôvody a rozličné účely - výber súdov a sudcov „ad hoc“.</p> <p>Sťažovateľovu námietku, podľa ktorej sudcovia najvyššieho súdu rozhodujúci o odvolaní sú sudcami súdu toho istého stupňa ako sudcovia najvyššieho súdu rozhodujúci o dovolaní, nemožno z pohľadu ústavného súdu akceptovať. I keď podľa doslovného výkladu tohto ustanovenia ide o sudcov súdu toho istého stupňa, z funkčného hľadiska treba dovolacie konanie považovať za konanie iného (vyššieho) stupňa, a preto aj sudcov rozhodujúcich v dovolacom konaní treba považovať pre účely dovolacieho konania za sudcov odlišného stupňa. Pri doslovnom výklade, ktorý zastáva sťažovateľ, by nebol rešpektovaný zmysel tohto ustanovenia, ktorý má zabezpečiť možnosť preskúmania rozhodnutí súdov nižšieho stupňa čo najobjektívnejším spôsobom, teda aj tým, že prieskum vykonávajú odlišní sudcovia. Ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd ústavne aplikovateľným spôsobom aplikoval v dovolacom konaní ustanovenie § 31 ods. 3 Trestného poriadku.</p> <p>Sťažovateľ nepovažoval zloženie dovolacieho senátu za súladné s rozvrhom práce ani pri aplikácii ustanovenia § 31 ods. 3 Trestného poriadku. V tejto súvislosti tvrdil, že bezdôvodne boli zo senátu vyradení JUDr. P. T. a JUDr. P. F. (stáli členovia senátu), ako aj JUDr. G. S. (náhradná členka senátu). K ich vyradeniu došlo na tom základe, že títo sudcovia rozhodovali vo veciach sp. zn. 1 Tost 30/2011, sp. zn. 1 Tost 31/2011, sp. zn. 1 Tost 32/2011 a sp. zn. 1 Tost 33/2011, pričom podľa sťažovateľa žiadne z uvedených</p>

	<p>rozhodnutí mu nikdy doručené nebolo, z čoho usudzuje, že títo sudcovia v jeho veci nerozhodovali.</p> <p>Podľa zistenia ústavného súdu vo všetkých uvedených veciach boli vydané uznesenia 19. októbra 2011, ktorými boli preskúmané uznesenia krajského súdu týkajúce sa povinnosti D. B., P. F. a R. V. nahradiť štátu trovy ich obhajoby.</p> <p>Ústavný súd v tejto súvislosti konštatoval, že uvedené uznesenia najvyššieho súdu boli vydané po právoplatnom skončení trestného konania vedeného proti sťažovateľovi (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 To 13/2010 z 15. marca 2011), pričom z ich obsahu vyplýva, že sa osoby sťažovateľa nijako nedotýkajú.</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd ustálil, že vyradenie sudcov JUDr. P. T., JUDr. P. F. a JUDr. G. S. z konania a rozhodovania o dovolaní sťažovateľa nebolo v súlade s rozvrhom práce.</p> <p>Zloženie dovolacieho senátu nepovažoval sťažovateľ za správne ani v súvislosti s nevyradením náhradného člena senátu JUDr. P. S., keďže tento 25. apríla 2013 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tost 13/2013 spolurozhodoval o povolení obnovy konania (senát v zložení JUDr. J. K., JUDr. M. K. a JUDr. P. S.). Uvedenú námietku sťažovateľa nepovažoval ústavný súd za dôvodnú, keďže išlo o konanie nasledujúce po právoplatnom skončení trestnej veci sťažovateľa. Sudcovia, ktorí o návrhu na obnovu konania rozhodovali, sa teda nezúčastnili rozhodovania o vine a treste.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že nesprávnym zložením dovolacieho senátu najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a na zákonného sudcu, ako aj jeho práva na prejednanie veci nestranným súdom.</p> <p>V ďalšom konaní bude najvyšší súd povinný rozhodnúť v senáte zloženom v súlade s rozvrhom práce, teda tak, aby o dovolaní sťažovateľa konali a rozhodovali zákonní sudcovia. Ich úlohou bude opätovne hodnotiť dovolacie námietky sťažovateľa. Ide predovšetkým (popri ďalších) o námietku, podľa ktorej odvolací senát najvyššieho súdu nebol správne zložený, a to vzhľadom na to, že hoci prvýkrát rozhodoval najvyšší súd v odvolacom konaní v roku 2005 v senáte 3 To, napriek tomu v ďalších odvolacích konaniach už bola vec pridelená inému senátu, a to senátu 2 To, i keď podľa ustanovenia čl. 3 ods. 6 rokovacieho poriadku mala byť vec pridelená tomu senátu, ktorému bola pridelená pôvodne.</p> <p>Tým, že ústavný súd zrušil dovolacie uznesenie najvyššieho súdu, právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu k odvolaciemu konaniu vedenému najvyšším súdom pod sp. zn. 2 To 13/2010 prešla znovu na najvyšší súd ako dovolací súd. Vo svojich dôsledkoch to znamená, že ústavný súd už nemá právomoc konať o tej časti sťažnosti (pôvodne prijatej na ďalšie konanie), ktorá smeruje proti konaniu vedenému najvyšším súdom pod sp. zn. 2 To 13/2010.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že najvyšší súd napadnutým unesením sp. zn. 1 Tdo V 9/2013 z 24. októbra 2014 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a na zákonného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, jeho základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</u></p> <p><u>Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal úhradu trov právneho zastúpenia.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 239/04, III. ÚS 116/06.</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 478/2014</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lajos Mészáros</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>18. marca 2015</p>

<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľiek pre namietané porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu.</p> <p>Z uznesenia vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu, ktorým bola sťažovateľkám priznaná náhrada trov právneho zastúpenia podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „advokátska tarifa“), podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za 1 úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Súdny poplatok bol v tejto veci vyrubený v sume 99,50 €, teda nebol vyrubený podľa hodnoty sporu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že <i>podľa ustálenej súdnej praxe, ako aj rozhodovacej činnosti ústavného súdu sa základ pre výpočet trov právneho zastúpenia určuje podľa rovnakých kritérií ako základ pre výpočet súdneho poplatku vyrubovaného vo veci. Treba poukázať pritom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 18/2008. Vzhľadom na uvedené boli splnené podmienky na to, aby pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny sa nevychádzalo z tarifnej hodnoty veci podľa § 10 ods. 1, ale z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify a základná sadzba sa určila ako jedna trinástina výpočtového základu.</i></p> <p>Sťažovateľky sú toho názoru, že pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom súdneho sporu, oceníťné peniazmi, potom sa peňažná hodnota považuje za základ pre tarifnú odmenu advokáta podľa § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1 advokátskej tarify.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.</p> <p>Rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou občianskeho súdneho konania. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, pokiaľ by išlo o svojevôľu, prepíaty formalizmus, či celkom nedostatočné odôvodnenie výroku o trovách.</p> <p>Z gramatického, logického a systematického posúdenia ustanovení § 10 ods. 1 advokátskej tarify možno vyvodíť záver, že pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom súdneho sporu, peniazmi oceníťné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj v prípadoch určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože citovaný právny predpis dôsledne rozlišuje situácie pre náhradu trov konania, kedy je predmet sporu peniazmi oceníťný a kedy nie je. Preto nie je možné vychádzať z názoru, že daná situácia nie je právom regulovaná a že vždy, keď je predmetom konania určenie vlastníckeho práva k veci, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny podobne, ako to je pri vyrubovaní súdneho poplatku za určovací návrh podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).</p> <p>Pokiaľ sa krajský súd odvolával na právny názor najvyššieho súdu vyslovený vo veci sp. zn. 2 M Cdo 18/2008, ústavný súd konštatoval, že v posudzovanej veci predmetom</p>

	<p>konania bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Takýto predmet konania nepochybne nie je možné oceniť a v peniazoch vyjadriť. Iba v prípadoch takých určovacích žalôb, v ktorých predmet sporu nie je možné vyjadriť v peniazoch, prichádza do úvahy pri ustálení tarifnej odmeny advokáta vychádzať z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) advokátskej tarify.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že krajský súd porušil základné práva sťažovateľiek podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 37 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu. Uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľkám priznal právo na úhradu trov právneho zastúpenia.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 119/2012.

spisová značka	II. ÚS 482/2014
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	18. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu.</p> <p>Jadrom sťažnosti bolo tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého nedoručením dôvodov sťažnosti prokurátora došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania, a tým aj práva na spravodlivé súdne konanie pri rozhodovaní o väzbe.</p> <p>Podľa názoru krajského súdu hoci dôvody sťažnosti naozaj neboli sťažovateľovi doručené, nedošlo tým k porušeniu jeho práv, pretože o stanoviskách prokurátora k jeho žiadostiam o prepustenie z väzby mal dostatočnú vedomosť, a okrem toho dôvody sťažnosti prokurátora neobsahovali žiadnu novú argumentáciu, ktorá by nebola uplatnená už predtým.</p>
ratio decidendi	<p>Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v odseku 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade v čl. 5 ods. 4 dohovoru. Z doterajšej judikatúry vyplýva, že určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne rovnaké, ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní vo veci samej. V každom prípade musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní.</p> <p>Osoba vo väzbe musí mať možnosť predložiť súdu argumenty a dôvody proti ponechaniu vo väzbe. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam prokurátora o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola obvinenému, resp. obžalovanému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp rovnosti zbraní). Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu rovnosti zbraní predstavujú</p>

	<p>základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou.</p> <p>Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme. Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmania dôvodnosti väzby.</p> <p>Medzi účastníkmi konania je nesporné, že dôvody sťažnosti prokurátora neboli sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi doručené, a preto sa sťažovateľ nemohol k týmto dôvodom vyjadriť. Posúdenie otázky, či dôvody sťažnosti prokurátora obsahujú nové okolnosti a či je preto z pohľadu sťažovateľa potrebné sa k nim vyjadrovať, je výlučne vecou sťažovateľa, lebo iba on môže posúdiť otázku potreby reagovať na argumentáciu protistrany.</p> <p>Z podrobného prehľadu o priebehu konania, ktorý uvádza krajský súd, je nepochybné, že písomné dôvody sťažnosti doručil prokurátor okresnému súdu včas (faxom 11. apríla 2014 a v origináli 14. apríla 2014), teda tak, aby do odoslania spisu krajskému súdu (15. apríla 2014) už boli k dispozícii. Existoval teda dostatočný časový priestor na to, aby boli dôvody sťažnosti doručené okresným súdom sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi. Keďže okresný súd tak neurobil, mal doručenie dôvodov sťažnosti zariadiť krajský súd, ktorý to tiež mohol z časového hľadiska včas urobiť, keďže o sťažnosti rozhodol 24. apríla 2014.</p> <p>Ako celkom neakceptovateľná sa javí argumentácia krajského súdu, ktorý poukazuje na to, že sťažovateľ neprejavil záujem vyjadriť sa k dôvodom sťažnosti a neurobil na ten účel žiadne kroky, napr. nepožiadaval o nahliadnutie do spisu. Z pohľadu ústavného súdu je už na prvý pohľad zrejmé, že o potrebe reagovať na dôvody sťažnosti sa sťažovateľ mohol rozhodnúť len potom, čo by mu boli dôvody sťažnosti dané k dispozícii, k čomu však nedošlo.</p> <p>Ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 5 a čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s vecnou opodstatnenosťou ďalšieho trvania väzby sťažovateľa.</p> <p>Sťažovateľ požadoval, aby ústavný súd po zrušení uznesenia krajského súdu vec vrátil na ďalšie konanie. Takýto postup však v danom prípade neprichádzal do úvahy, a to vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ bol medzičasom (17. júla 2014) už z väzby prepustený. Dôvodnosť väzby možno totiž posudzovať iba pro futuro a jej skúmanie za dobu minulú neprichádza do úvahy. Preto nebolo možné požiadavke sťažovateľa na vrátenie veci na ďalšie konanie vyhovieť.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že pochybením, ktorého sa krajský súd objektívne dopustil, bolo s konečnou platnosťou zmarené právo sťažovateľa na súdne preskúmanie dôvodnosti trvania jeho väzby. Došlo teda vlastne k denegationis iustitiae.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že krajský súd porušil právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Uznesenie krajského súdu zrušil.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal právo na úhradu trov právneho zastúpenia</u></p> <p><u>Sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovel.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 230/03, II. ÚS 18/2013, III. ÚS 198/05, IV. ÚS 186/09.</p> <p>ESLP: de Wilde c. Belgicko, Trzaska c. Poľsko.</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 335/2013</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Sergej Kohut</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – nevyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>26. marca 2015</p>

dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), a v prevyšujúcej časti sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.</p> <p>Sťažovateľ sa žalobou doručenou krajskému súdu domáhal proti Sociálnej poisťovni ako žalovanému preskúmania zákonnosti rozhodnutia pobočky žalovanej vo Zvolene a rozhodnutia ústredia žalovanej, ktorými bolo rozhodnuté vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 178 ods. 1 písm. a) prvého bodu zákona o sociálnom poistení tak, že sťažovateľovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie 30. júna 2008 nezaniklo. Pobočka žalovanej vo veci rozhodovala po tom, čo jej sťažovateľ doručil registračný list fyzickej osoby – odhlášku z povinnej účasti na nemocenskom a dôchodkovom poistení k 30. júnu 2008 odôvodnenú potvrdením Slovenskej advokátskej komory o zániku oprávnenia vykonávať advokáciu ako fyzická osoba od 1. júla 2008, v ktorom bolo uvedené, že od 1. júla 2008 je sťažovateľ oprávnený poskytovať právne služby len v mene spoločnosti AK K., spol. s r. o. (ďalej len „spoločnosť“). Pobočka žalovanej skonštatovala, že advokát zapísaný do zoznamu advokátov nadobúda na účely sociálneho poistenia postavenie samostatne zárobkovej činnnej osoby. Podľa názoru pobočky žalovanej výkon advokácie podľa § 12 zákona o advokácii je len formou výkonu advokácie a zmenou formy jej výkonu nezaniká postavenie advokáta ako samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení a ani povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom poistení, pretože advokátovi nezaniká oprávnenie na výkon činnosti. Preto pobočka žalovanej rozhodla, že sťažovateľovi povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie ako samostatne zárobkovo činnnej osobe k 30. júnu 2008 nezaniklo. Ústredie žalovanej rozhodnutie pobočky potvrdilo. Krajský súd obe rozhodnutia žalovanej zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Najvyšší súd na odvolanie žalovanej rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Krajský súd vo veci znova rozhodol tak, že obe rozhodnutia žalovanej zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Z odôvodnenia vyplýva, že: <i>„Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti, podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou až do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, má za následok, že musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnnú osobu pre potreby zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b/ a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení a vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení. Túto skutočnosť nemôže ovplyvniť právna úprava obsiahnutá v § 12 zákona o advokácii, ktorý upravuje formu, ktorou môže advokát vykonávať advokáciu, lebo základným predpokladom pre výkon advokácie je vykonávanie takejto činnosti fyzickou osobou, ktorá má zákonom požadované oprávnenie. Na výkon advokátskej činnosti je teda oprávnený len advokát, ktorý je zapísaný do zoznamu advokátov, ktorý vedie slovenská advokátska komora. A práve vymedzenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení je odvodené od samotného oprávnenia vykonávať túto činnosť.“</i></p> <p>Sťažnosť doručenú ústavnému súdu sťažovateľ odôvodnil tým, že rozsudok najvyššieho súdu považuje za neodôvodnený, arbitrárny, nepresvedčivý, nezákonný, nespravodlivý a z ústavného hľadiska neudržateľný. Najvyšší súd aplikoval ústavne nekonformným spôsobom ustanovenia zákona o sociálnom poistení a s tým súvisiace ustanovenia zákona o advokácii, keď dospel na ich základe k záveru, podľa ktorého pre posúdenie postavenia sťažovateľa ako samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia v situácii, keď sťažovateľ vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, teda v jej mene a na jej účet, je rozhodujúci iba jeho zápis v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou. Ďalej sťažovateľ zdôrazňoval, že najvyšší súd neuviedol na tento svoj záver dostatočné dôvody,</p>

	<p>iba odkázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 27/2010 z 1. júla 2011 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (R 66/2012) a nechal do úvahy argumentáciu v odlišnom rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu v obdobnej veci (sp. zn. 1 Sžso 7/2009 z 30. marca 2010).</p> <p>II. senát ústavného súdu pri meritórnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že vo veci je potrebné zotrvať na právnom názore vyslovenom v nálezoch sp. zn. II. ÚS 63/2012 z 21. februára 2013 a sp. zn. II. ÚS 426/2012 z 21. februára 2013, ktorými v obdobných veciach konštatoval porušenie sťažovateľmi označených práv, rozsudky najvyššieho súdu zrušil, veci mu vrátil na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti sťažnostiam nevyhovel.</p> <p>Nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 63/2012 z 21. februára 2013 bol uverejnený pod č. 16/2013 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky s touto právnou vetou: „Oprávnenie na výkon činnosti advokáta ako slobodného povolania v postavení samostatne zárobkovo činnnej osoby treba vidieť nielen vo formálnej rovine tvorenej existenciou zápisu v zozname advokátov, ale aj v materiálnej rovine danej jednak právom vykonávať advokáciu, ako aj právom dosahovať príjem z advokátskej činnosti. Advokát, ktorý je síce oprávnený vykonávať advokáciu, avšak nie je oprávnený dosahovať príjem z advokátskej činnosti (nemôže túto činnosť vykonávať na vlastný účet), nespĺňa materiálnu podmienku na to, aby mohol byť považovaný za osobu samostatne zárobkovo činnú v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010.“</p> <p>Nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 426/2012 z 21. februára 2013 bol uverejnený pod č. 17/2013 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky s touto právnou vetou: „Pokiaľ advokát zmenil formu výkonu advokácie zo samostatného výkonu advokácie na výkon advokácie ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, po takejto zmene formy výkonu advokácie mu nezostal zachovaný status advokáta podľa zákona o advokácii ani status samostatne zárobkovo činnnej osoby pre účely zákona o sociálnom poistení.“</p> <p>Vzhľadom na existenciu uznesenia III. senátu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 426/2012 z 12. septembra 2012 (ale aj ďalších rozhodnutí I., III. a IV. senátu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 266/2014 zo 4. júna 2014, sp. zn. I. ÚS 599/2013 z 2. októbra 2013, sp. zn. I. ÚS 290/2010 zo 7. septembra 2010, sp. zn. I. ÚS 64/2012 z 8. februára 2012, sp. zn. I. ÚS 93/2012 z 29. februára 2012, sp. zn. I. ÚS 570/2012 z 28. novembra 2012, sp. zn. III. ÚS 118/2012 z 28. marca 2012, sp. zn. III. ÚS 426/2012 z 12. septembra 2012, sp. zn. IV. ÚS 103/2012 z 1. marca 2012 a sp. zn. IV. ÚS 342/2010 z 23. septembra 2010) o odmietnutí obdobných sťažností ústavným súdom ako zjavne neopodstatnených, predložil II. senát ústavného súdu vec plénu ústavného súdu na účely zjednotenia odchylných právnych názorov. II. senát ústavného súdu navrhol preto plénu ústavného súdu prijať zjednocujúce stanovisko v tomto znení: „Pokiaľ advokát zmenil formu výkonu advokácie zo samostatného výkonu advokácie na výkon advokácie ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, po takejto zmene formy výkonu advokácie mu nezostal zachovaný status samostatne zárobkovo činnnej osoby pre účely zákona o sociálnom poistení.“ Plénum ústavného súdu o tomto návrhu II. senátu ústavného súdu rozhodlo uznesením sp. zn. PLz. ÚS 1/2015 zo 4. marca 2015 tak, že návrh zamietlo. Vzhľadom na toto rozhodnutie pléna ústavného súdu je potrebné rozhodovať v línii uznesenia sp. zn. III. ÚS 426/2012 z 12. septembra 2012.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podľa ústavného súdu poistné na nemocenské poistenie je povinná platiť povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba. Povinne nemocensky poistenou je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 [§ 14 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení]. Ako vyplýva z uvedeného, povinnosť platiť poistné na nemocenské a dôchodkové poistenie vzniká iba za súčasného splnenia podmienky výšky definovaného príjmu za rozhodné obdobie a skutočnosti, že daný subjekt je samostatne zárobkovo činnou osobou. Keďže sťažovateľ nespochybňoval správnosť záveru správnych orgánov o tom, že v rozhodnom období dosiahol príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou</p>

činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu, je potrebné sa zaoberať ďalej iba definíciou samostatne zárobkovo činnnej osoby. Tou je (okrem iného) fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, v tomto prípade na výkon advokácie [§ 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení]. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku oprávnenia na výkon advokácie (§ 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení).

S ohľadom na uvedené je potrebné zaoberať sa pojmami „fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie“, resp. „fyzická osoba, ktorej oprávnenie na vykonávanie advokácie zaniklo“, a to z hľadiska, či ich ústavne konformnému výkladu zodpovedá prístup, podľa ktorého je takouto osobou každý advokát zapísaný do zoznamu advokátov už len z dôvodu jeho zápisu v zozname advokátov (a prestáva takouto osobou byť iba jeho vyškrtnutím zo zoznamu advokátov), alebo taký výklad, podľa ktorého takouto osobou nie je (alebo ňou prestáva byť) advokát, ktorý vo vlastnom mene nie je oprávnený advokáciu vykonávať, hoci je zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (napr. aj z dôvodu, že vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným zapísanej do zoznamu spoločností vedenom Slovenskou advokátskou komorou).

Ústavný súd konštatoval, že spoločníkom a konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným založenej na účely výkonu advokácie môže byť iba advokát (§ 15 ods. 1 zákona o advokácii), pričom advokátom je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou (§ 2 ods. 1 zákona o advokácii). Advokáti ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným vykonávajú advokáciu v mene a na účet spoločnosti (§ 15 ods. 2 zákona o advokácii). Pritom platí, že advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, nemôže súčasne vykonávať advokáciu samostatne (§ 15 ods. 6 zákona o advokácii).

Sťažovateľ tvrdil, že advokát – konateľ spoločnosti nie je fyzickou osobou, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie, pretože nie je oprávnený vykonávať advokáciu samostatne, pričom vychádzal z toho, že rozhodujúce nie je to, či je v zozname advokátov zapísaný, ale to, či aj skutočne je ako fyzická osoba oprávnený poskytovať právne služby podľa § 1 ods. 2 zákona o advokácii, pričom svoj názor bližšie odôvodnil poukazom na odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžso 7/2009 z 30. marca 2010. Sťažovateľ teda tvrdil, že ústavne konformný výklad pojmu „fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie“ na účely § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení je taký, že takouto osobou nie je advokát vykonávajúci advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, a to z dôvodu, že takáto osoba nemá oprávnenie na vykonávanie advokácie, hoci je zapísaná v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou.

Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad *ratione legis* pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.

Ústavný súd bol toho názoru, že pri výklade uvedených pojmov (§ 5 a § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení) je potrebné dospieť k rovnakým záverom, k akým dospel najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 7 Sžso 87/2011 z 13. decembra 2012, a teda vychádzať z toho, že existencia oprávnenia advokáta na vykonávanie advokátskej činnosti podmienená jeho zápisom v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou trvá až

	<p>do času, kým advokát nebol vyčiarknutý z takéhoto zoznamu, čo má za následok, že musí byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu pre potreby zákona o sociálnom poistení, a preto je povinne nemocensky poistený podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení a povinne dôchodkovo poistený podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení, pričom vznik a zánik tohto poistenia sa viaže na podmienky upravené v § 21 zákona o sociálnom poistení.</p> <p>Najvyšší súd v dostatočnej miere vysvetlil svoje myšlienkové pochody vedúce k právnemu záveru o tom, že zmena formy výkonu advokácie nemá vplyv na zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia. Podľa názoru ústavného súdu argumenty najvyššieho súdu odôvodňujúce výrok jeho rozhodnutia sa javia ako legitímne a ústavne akceptovateľné. Ústavný súd zastáva názor, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu najvyšší súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení. Preto rozhodnutie, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ svojho výroku, je potrebné z tohto pohľadu hodnotiť ako výsledok rozhodovacej činnosti, ktorým je realizované základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie.</p> <p>Niet dôvodu aj s ohľadom na uznesenie pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2015 zo 4. marca 2015, ktorým je senát v ďalšom konaní viazaný, odchýliť sa od postoja ústavného súdu k opodstatnenosti týchto sťažností vyslovených v jeho skoršej rozhodovacej praxi ani v prerokúvanom prípade. I samotný ústavný súd musí vynaložiť maximálnu snahu v prospech rešpektovania právnej istoty, v posudzovanom prípade nastolenej stabilnou judikatúrou najvyššieho súdu. Preto, zaujímajúc rovnaký postoj ako v predošlých konaniach o sťažnostiach označených v tomto rozhodnutí, aj v tomto prípade ústavný súd považoval námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia jeho veci všeobecnými súdmi za zjavne neopodstatnené.</p> <p>Pre úplnosť ústavný súd poukázal i na tú skutočnosť, že zákon o sociálnom poistení v znení zákona č. 543/2010 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2011 obsahuje už odlišnú úpravu nielen § 5, ale aj § 21 ods. 4. Ako vyplýva z týchto novelizovaných ustanovení, zákonodarca považoval v súvislosti s § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení za potrebné spresniť podmienky zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby, pričom postupoval tak, že výslovne ustanovil, že toto zaniká vždy dňom, od ktorého fyzická osoba nie je oprávnená na výkon alebo prevádzkovanie činnosti. Takto zákonodarca nahradil sporné „mať oprávnenie“ jednoznačným „byť oprávneným“, čo podľa názoru ústavného súdu posunulo dikciu ustanovenia k jej materiálnemu chápaniu. Tomu nasvedčuje aj úprava § 5 zákona o sociálnom poistení.</p> <p>Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu porušené neboli.</p>
<p> Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: PL. ÚS 16/95, PLz. ÚS 1/2015, I. ÚS 17/01, I. ÚS 19/02, I. ÚS 13/00, I. ÚS 22/03, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 63/2012, II. ÚS 426/2012, III. ÚS 341/07, III. ÚS 386/2012, IV. ÚS 115/03, I. ÚS 266/2014, I. ÚS 599/2013, I. ÚS 290/2010, I. ÚS 64/2012, I. ÚS 93/2012, I. ÚS 570/2012, III. ÚS 118/2012, III. ÚS 426/2012, IV. ÚS 103/2012, IV. ÚS 342/2010.</p>

<p> spisová značka</p>	<p> II. ÚS 735/2014</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Lajos Mészáros</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>26. marca 2015</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>

<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky, pre namietané porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom krajským súdom.</p> <p>Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu bolo v právnej veci žalobcu proti sťažovateľke ako žalovanej o náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva konanie zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku žalobcom, pričom zároveň sťažovateľke nebola priznaná náhrada trov konania. Uznesením krajského súdu bolo uznesenie okresného súdu potvrdené, pričom žiadnemu z účastníkov nebolo priznané právo na náhradu trov odvolacieho konania. Podľa názoru okresného súdu trovy konania sťažovateľky neboli vynaložené účelne. Krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil s právnym záverom okresného súdu, lebo aj podľa neho trovy konania, ktoré sťažovateľke vznikli v súvislosti s jej právnym zastúpením v konaní, neboli vynaložené účelne.</p> <p>Podľa sťažovateľky všeobecné súdy pri posudzovaní účelnosti trov právneho zastúpenia sťažovateľky nepristupovali k týmto individuálne (t. j. vo vzťahu ku každému úkonu), ale práve naopak, ako k celku. Trovy považovali ako celok za neúčelné len preto, že vznikli v štádiu konania, keď okresný súd ešte žalobu sťažovateľke nedoručoval.</p> <p>Podľa sťažovateľky odôvodnenie uznesení všeobecných súdov nespĺňa ústavné požiadavky, keďže ich nedostatky sú takej intenzity, že tým dochádza k porušeniu označených práv. V súvislosti s nepriznaním odmeny za prevzatie a prípravu zastúpenia zdôrazňuje, že žalobca sám doručil sťažovateľke kópiu žaloby s podacou pečiatkou súdu, a preto nemala dôvod čakať na jej oficiálne doručenie. V záujme ochrany svojich práv sa dala bezodkladne zastúpiť advokátom. Odstraňovanie prekážok konania súdom, ktoré sa netýkali sťažovateľky a o existencii ktorých pred nahliadnutím do spisu ani nemala ako vedieť, nemôže byť dôvodom na nepriznanie trov za prevzatie a prípravu zastúpenia z dôvodu neúčelnosti. V súvislosti s vyjadrením k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov (o ktorej sa sťažovateľka dozvedela nahliadnutím do spisu potom, ako jej žalobca kópiu žaloby doručil) sťažovateľka zdôrazňuje, že tento úkon sledoval záujem hospodárnosti konania, pretože podľa jej vedomostí minimálne raz došlo k tomu, že žalobca bol v obdobnej veci vedenej proti sťažovateľke od súdnych poplatkov oslobodený, a to vďaka neúplnému uvedeniu majetkových pomerov (žalobca je vlastníkom rozsiahlych pozemkov, za odpredaj ktorých mu sťažovateľka vypláca nemalé finančné prostriedky). Žalobca podáva proti sťažovateľke množstvo žalôb s cieľom vyvíjať neprimeraný tlak, pričom v prípade nepriznania oslobodenia od súdneho poplatku dochádza k zastaveniu týchto konaní.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.</p> <p>Ústavný súd zdôraznil, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou občianskeho súdneho konania. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu len vtedy, pokiaľ by išlo o svojevôľu, prepíaty formalizmus, či celkom nedostatočné odôvodnenie výroku o trovách.</p> <p>Trovy vzniknuté právnym zastúpením účastníka konania advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom sú spravidla trovami účelne vynaloženými. Opačný záver predstavuje výnimku, ktorá by mala byť veľmi presvedčivo zdôvodnená konkrétnymi skutkovými okolnosťami. Voľba koncepcie, ktorou sa hodlá žalovaný účastník konania v súdnom spore brániť, je vecou jeho suverénneho rozhodnutia, ktoré spravidla robí v súčinnosti so svojim advokátom. Trovy vynaložené žalovaným účastníkom konania v súvislosti s právnymi službami advokáta, ktoré smerujú k obrane</p>

práv žalovaného v konaní, treba považovať za účelne vynaložené aj vtedy, keď smerujú k tomu, aby žalujúci účastník konania dôsledne splnil všetky podmienky konania, teda napr. aby nedosiahol oslobodenie od súdneho poplatku, ak nesplňa podmienky.

Za rozhodujúcu okolnosť považoval ústavný súd v danej konkrétnej veci tú skutočnosť, že samotný žalobca z vlastnej iniciatívy doručil sťažovateľke rovnopis žaloby, ktorú okresnému súdu podal, pričom tento rovnopis bol opatrený dátumovou pečiatkou podateľne preukazujúcou doručenie žaloby, a tým aj začatie konania. Sťažovateľka preto mala reálne dôvody na to, aby svojím právnym zastupovaním poverila advokáta a aby v rámci prípravy na zaujatie stanoviska nahliadla do súdneho spisu. Keď zo súdneho spisu zistila, že žalobca (podľa nej obdobne ako v ďalších svojich žalobách proti sťažovateľke) požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom neuviedol úplné údaje o svojich majetkových pomeroch, považovala z hľadiska obrany vlastných práv za účelne okresný súd upozorniť na skutočný stav majetku žalobcu, ktorý podľa názoru sťažovateľky oslobodenie od súdnych poplatkov neodôvodňoval. Od takéhoto postupu sťažovateľka očakávala, že pokiaľ nedôjde k priznaniu oslobodenia od súdnych poplatkov, žalobca (tak ako už predtým v minulosti) súdny poplatok neuhradí a konanie bude zastavené.

V priebehu konania skutočne došlo k tomu, že uznesením krajského súdu bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi. Krajský súd pritom výslovne poukázal na písomné vyjadrenie sťažovateľky, v ktorom uviedla skutočné majetkové pomery žalobcu. Krajský súd tiež konštatoval, že hoci sťažovateľka nie je aktívne legitimovaná na doručenie uznesenia o oslobodení, resp. neoslobodení žalobcu od súdnych poplatkov, jej informácia o finančných pomeroch žalobcu je skutočnosťou, ktorú súd nemôže v konaní prehliadať, a to najmä s poukazom na dôkazy priložené k vyjadreniu sťažovateľky.

Napokon je z pohľadu ústavného súdu podstatné, že žalobca súdny poplatok neuhradil, v dôsledku čoho bolo konanie zastavené. Sťažovateľka teda bola v konaní úspešná, keďže toto bolo zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku potom, ako žalobca nebol od povinnosti zaplatiť súdny poplatok oslobodený, a to aj vďaka údajom uvedeným sťažovateľkou a dôkazom, ktoré predložila súdu.

Za uvedeného stavu nemožno pochybovať o účelnosti trov vzniknutých sťažovateľke v dôsledku jej právneho zastúpenia advokátkou. Náhrada trov právneho zastúpenia preto prichádzala do úvahy a bolo povinnosťou krajského súdu zaoberať sa opodstatnenosťou jednotlivých uplatnených úkonov právnych služieb poskytnutých advokátkou.

Ústavný súd konštatoval, že nebolo možné vyhovieť námietke porušenia základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Sťažovateľka vo svojej argumentácii neuviedla žiadne také konkrétne skutočnosti, z ktorých by porušenie tohto základného práva malo vyplývať.

Ústavný súd s ohľadom na námietku žalobcu, že sťažnosť je neprípustná, konštatoval, že rozhodovacia prax najvyššieho súdu pri posudzovaní otázky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku je nejednotná, keď niektoré senáty najvyššieho súdu považujú nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia za skutočnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania, kým iné senáty sú tej mienky, že nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia možno považovať iba za dovolací dôvod, ktorý sám osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Za tohto stavu a v danej procesnej situácii nemožno považovať dovolanie za účinný prostriedok na ochranu práv účastníka konania v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Nedostatok právomoci ústavného súdu vidí žalobca v tom, že on sám podal proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, o ktorom nebolo najvyšším súdom dosiaľ rozhodnuté. Je preto toho názoru, že v danej fáze konania ochranu právam sťažovateľky má právomoc poskytnúť najvyšší súd v rámci dovolacieho konania. Argumentácia žalobcu je podľa ústavného súdu neakceptovateľná. Najvyšší súd môže na základe dovolania podaného žalobcom poskytnúť ochranu iba jeho právam, nie teda právam sťažovateľky, keďže o práve sťažovateľky na náhradu trov konania na okresnom súde a na krajskom súde rozhodovať nebude. Preto je ústavný súd toho názoru, že má právomoc vo veci konať. Napokon je v tejto súvislosti podstatné aj to, že v čase rozhodovania ústavného súdu najvyšší súd o dovolaní žalobcu ešte nerozhodol.

Ústavný súd preto rozhodol tak, že krajský súd napadnutým uznesením porušil základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu a na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenie krajského súdu zrušil v časti, v ktorej bolo potvrdené

	uznesenie okresného súdu o nepriznaní náhrady trov konania sťažovateľky a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie. <u>Sťažovateľke priznal právo na úhradu trov právneho zastúpenia.</u> <u>Sťažnosti sťažovateľky vo zvyšnej časti nevyhoveli.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, II. ÚS 478/2014.

spisová značka	II. ÚS 529/2013
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	15. apríla 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu. Sťažnosť vo zvyšnej časti ústavný súd odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.</p> <p>Predmetom sťažnosti, bolo posúdenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k právnemu záveru najvyššieho súdu, podľa ktorého je dovolanie podané odsúdeným, ktorý už vykonal uložený trest, potrebné posudzovať ako neprípustné.</p>
ratio decidendi	<p>Vzhľadom na to, že k uvedenej problematike bolo potrebné zjednocujúce stanovisko, ústavný súd ho prijal na zasadnutí pléna 18. marca 2015 pod sp. zn. PLz. ÚS 4/2015, v ktorom vyslovil právnu vetu: Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahladené, keďže by tým neprímeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k obmedzeniu prístupu odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.</p> <p>Senát ústavného súdu pri posudzovaní právnej veci sťažovateľa preto vychádzal z už uvedených záverov.</p> <p>Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.</p> <p>Ústavný súd konštatoval, že precizovanie podmienok, dôvodov, ako aj okruhu osôb oprávnených podať dovolanie je prejavom faktu, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, ktorého možnosť uplatnenia má byť v porovnaní s riadnymi opravnými prostriedkami podstatne užšia, keďže dovolanie a rozhodnutie o ňom spravidla narúša stabilitu konečného a vykonateľného, resp. v niektorých prípadoch už aj vykonaného rozhodnutia súdu. Vzhľadom na zákonom podrobne vymedzené podmienky, dôvody, ako aj okruh osôb oprávnených podať dovolanie je v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania, aby v aplikačnej súdnej praxi dochádzalo k akejkoľvek ďalšej</p>

redukciu zákonom ustanovených podmienok, dôvodov a okruhu osôb oprávnených podať dovolanie.

V napadnutom uznesení najvyšší súd argumentoval tým, že priznanie práva podať dovolanie odsúdenému, u ktorého nastali účinky zahľadania odsúdenia v dôsledku vykonania uloženého peňažného trestu, by bolo v rozpore s princípom rovnosti procesných strán, keďže ak by túto možnosť mal odsúdený, nutne by musela byť pripustená aj u generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že v dôsledku toho by generálny prokurátor mohol podať odvolanie aj v neprospech odsúdeného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia. To by následne umožňovalo otvorenie trestnoprávneho vzťahu, ktorý už bol ukončený, a zvrátenie priaznivých dôsledkov pre odsúdeného spočívajúcich v tom, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Takúto argumentáciu najvyššieho súdu možno považovať práve za redukciu zákonom ustanovených podmienok, dôvodov a okruhu osôb oprávnených podať dovolanie. Legalizujúcim dôvodom takejto redukcie nemôže byť argumentácia založená na rešpektovaní princípu rovnosti procesných strán, pretože neexistuje legitímny dôvod ani cieľ, pre ktorý by nebolo možné priznať rovnaké procesné práva pre všetky procesné strany. V danom prípade priznať právo podať dovolanie aj voči rozhodnutiu, ktoré vykazuje nezákonnosť a ktoré odsúdený medzichasom vykonal. Priznanie, a teda uplatnenie tohto procesného práva vo svojich dôsledkoch znamená naplnenie, a nie popretie podstaty princípu rovnosti procesných strán.

Za ústavne udržateľné nemožno považovať právne závery, ku ktorým dospel najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, keď konštatoval, že odsudzujúcim rozsudkom treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadí ako na odsúdeného. Z hľadiska prípustnosti podania dovolania je bez významu, či sa v dôsledku zahľadania odsúdenia hľadí na osobu odsúdeného ako na osobu, ktorá odsúdená nebola, keďže z hľadiska prípustnosti podania dovolania je rozhodujúce to, či existuje odsudzujúce rozhodnutie a či toto odsudzujúce rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Tomuto záveru plne korešponduje aj znenie citovaného ustanovenia § 165 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého odsudzujúcim rozsudkom je rozsudok, ktorým súd obžalovaného uznal za vinného. Inak povedané, podmienkou podania dovolania je existencia už samotného odsúdenia páchatel'a – podmienkou nie je absencia zahľadania odsúdenia spojená so zákonnou fikciou neodsúdenia. Fikcia neodsúdenia sťažovateľ'a vyplýva z vykonania uloženého peňažného trestu na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku, pričom odopretím práva podať dovolanie proti takémuto právoplatnému rozhodnutiu by nebolo možné naplniť deklarovaný účel inštitútu dovolania, ktorým je odstrániť účinky založené nezákonným právoplatným rozhodnutím.

Ústavný súd poukázal na to, že vykonaný a zahladený trest postihuje páchatel'a aj sekundárne, keď už samotné právoplatné rozhodnutie, ktorým bol páchatel' uznaný za vinného a bol mu uložený trest, zakladá pre poškodeného právny titul na uplatnenie práva na náhradu škody v civilnom konaní (pokiaľ náhrada škody nebola poškodenému priznaná už v trestnom konaní).

So zahladením odsúdenia páchatel'a nezanikajú ďalšie účinky spojené s uloženým, ale zahladeným trestom, ako je napr. strata vážnosti v spoločnosti, keď účelom uloženého trestu je v zmysle ustanovenia § 34 ods. 1 Trestného zákona okrem iného aj vyjadriť morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou, ktorý je naplnený už právoplatným uložením trestu, pričom jeho vykonaním a následným zahladením tieto účinky nezanikajú a nie sú ani automaticky reparované.

Aj v zmysle judikatúry samotných všeobecných súdov zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel' spáchal trestný čin. Fikcia, v zmysle ktorej sa na páchatel'a hľadí, akoby nebol odsúdený, nelikviduje samotný fakt spáchania činu, nebráni tomu, aby súd pri hodnotení osoby páchatel'a v neskoršom trestnom konaní pre iný trestný čin prizeral na skutočnosť, že páchatel' spáchal trestný čin, a aby z toho vyvodil príslušné závery z hľadiska sklonu páchatel'a k trestnej činnosti, jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom, možnosti jeho nápravy a podobne. Závažnosť tejto skutočnosti je však zásadne menšia ako závažnosť skutočnosti, že páchatel' už bol odsúdený.

Odopretie práva podať dovolanie odsúdenému len z dôvodu, že sa na neho v dôsledku vykonania mu uloženého peňažného trestu hľadí ako keby nebol odsúdený, neprimeraným

	<p>spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania obmedzuje prístup odsúdeného k súdnej ochrane, čím zasahuje do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.</p> <p><u>Na základe uvedených skutočností ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho porušené boli. Uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u></p> <p><u>Sťažovateľovi priznal právo na náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: PLz. ÚS 4/2015, I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I: ÚS 352/06.

Nálezy – priet’ahy v konaní:

spisová značka	II. ÚS 397/2014
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	22. januára 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o žalobe o zaplatenie zameškaného nájomného a vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorú podali ešte v roku 1996.
ratio decidendi	<p>V súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd nepovažoval vec po právnej stránke za zložitú. Zo skutkového hľadiska považoval ústavný súd vec za zložitejšiu s poukazom na skutočnosť, že okresný súd musel objektívne vynaložiť značné úsilie na zisťovanie aktuálneho pobytu žalovaných, v tejto súvislosti bolo nevyhnutné vykonať dožiadania na príslušné štátne orgány v Slovenskej republike aj v zahraničí. 2. Pri posudzovaní správania sťažovateľov ako účastníkov konania ústavný súd zistil, že sťažovatelia v značnej miere uplatňovali svoje procesné práva, ktoré objektívne mali nemalý vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na svoju judikatúru, podľa ktorej v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci. Dobu potrebnú na rozhodnutie o sťažovateľmi uplatnených procesných právach bolo potrebné zohľadniť pri posúdení postupu okresného súdu a následne aj v súvislosti s rozhodovaním o primeranom finančnom zadošťačení. 3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu, pričom ústavný súd nečinnosť okresného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu (prerušenie napadnutého konania do právoplatného skončenia iného konania od 28. novembra 1996 do 9. decembra 2008) neposudzoval ako zbytočné priet’ahy v konaní. Ústavný súd nemal dôvod odkloniť sa od svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej po prerušení konania, ku ktorému došlo v súlade so zákonom, súd nemôže vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov. Ústavný súd neidentifikoval kratšie ani dlhšie obdobia absolútnej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu. Napriek uvedenému však ústavný súd konštatoval nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu, ktorá sa prejavila predovšetkým pri zisťovaní miesta pobytu žalovanej v 1. rade a ustanovovaní opatrovníčky ako aj pri zaistení znaleckého dokazovania.

	<p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené boli a prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie každému v sume 2 000 € a právo na náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	II. ÚS 446/2014
súdca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	12. februára 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o žalobe o určenie, že žalovaní nemajú právo urobiť nadstavbu bytového domu. Konanie sa začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>V súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že vec sťažovateľa nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Obsah súdneho spisu nepotvrzuje ani nadmernú faktickú zložitnosť predmetnej veci, aj keď je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že v konaní na strane žalovaných vystupuje väčší počet účastníkov a pre rozhodnutie v merite veci bolo potrebné zistiť skutkové otázky výsluchom svedkov a účastníkov konania, čo bezpochyby zvyšuje stupeň faktickej zložitosti veci. Ústavný súd neprehliadol skutočnosť, že v priebehu namietaného konania došlo k úmrtiu pôvodne žalovaných v 1. a 4. rade, okresný súd musel vykonať aj viaceré vedľajšie procesné úkony z podnetu sťažovateľa (zmena žaloby, vstup ďalšieho účastníka konania, čiastočné späťvzatie žaloby) Tieto skutočnosti však neboli spôsobilé odôvodniť celkovú dĺžku namietaného konania. Ústavný súd dospel k záveru, že právnou, skutkovou ani procesnou zložitou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku napadnutého konania.</p> <p>2. Pri posudzovaní správania sťažovateľa ako účastníka konania ústavný súd poukázal na to, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu pristupuje aj jeho procesná povinnosť prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností. Ústavný súd prihliadol na to, že viacero pojednávani bolo odročených z dôvodu na strane sťažovateľa, resp. jeho právnej predchodkyne. Ústavný súd konštatoval, že sťažovateľovi nemožno a priori vytýkať, že žiada o odročenie nariadených pojednávani, nakoľko ide o procesný prostriedok, ktorý slúži na ochranu práv účastníka konania. Nemožno však ani prijať záver, že ak súd takémuto návrhu vyhovie, bude zodpovedný za prietah/predĺženie stavu právnej neistoty sťažovateľa. Správanie sťažovateľa nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ale možno ho zohľadniť pri určení výšky finančného zadosťučinenia.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu, pričom ústavný súd konštatoval, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou súdu, ale aj jeho neefektívnou, nesústredenou činnosťou. Ústavný súd zistil, že doterajší postup okresného súdu v priebehu napadnutého konania bol poznamenaný obdobia jeho ničím neodôvodnenej opakovanej nečinnosti. Namietané konanie je</p>

	<p>poznačené aj neefektívnou, nesústredenou činnosťou (rozsudok zrušený krajským súdom pre závažné procesné pochybenie). Ústavný súd vytkol okresnému súdu aj jeho nedostatočný dôraz na využívanie všetkých procesných nástrojov zabezpečenia procesnej disciplíny účastníkov konania.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené boli a prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € a právo na náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	II. ÚS 497/2014
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	10. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o určenie spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Návrh bol podaný dňa 11. 11. 2004 a dosiaľ nebola vec právoplatne skončená.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd uviedol, že vec nie je právne zložitá, Pokiaľ ide o faktickú zložitost', ústavný súd konštatoval, že napriek ôsmim účastníkmi konania na strane odporcu nemožno hovoriť o takej zložitosti veci, ktorou by bolo možné odôvodniť doterajší neprimeraný čas konania okresného súdu (viac ako desať rokov).</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd konštatoval, že nesmie ísť na vrub okresného súdu, že sťažovateľka svojimi procesnými úkonmi ovplyvnila čiastočne priebeh konania. Táto skutočnosť však neospravedlňuje doterajšiu dĺžku namietaného konania.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd konštatoval, že okresný súd bol v období rokov 2009 – 2014 prakticky nečinný, keď konal iba o návrhu sťažovateľky na oslobodenie od súdnych poplatkov. Ústavný súd poukázal na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalší počet pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní. Ústavný súd dospel k záveru, že je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné, aby právna neistota v konaní pred všeobecným súdom nebola odstránená ani po viac ako desiatich rokoch od jeho začatia.</p> <p><u>Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené boli. Ústavný súd okresnému súdu prikázal, aby</u></p>

	<u>v predmetnej veci konal bez zbytočných prietahov.</u> <u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € a právo na náhradu trov konania.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	

spisová značka	II. ÚS 725/2014
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	10. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v exekučnom konaní, v ktorom sťažovateľ zaslal okresnému súdu návrh na zmenu účastníka konania. Okresný súd pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, no uznesenie nie je ani po takmer štyroch rokoch právoplatné.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd uviedol, že predmetnú exekučnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, nevyznačuje sa právnou ani faktickou zložitou. Rovnaký záver sa týka aj konania o procesnom návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania. 2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd konštatoval, že nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo možné pripočítať na ťarchu sťažovateľa. 3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu možno v zásade hodnotiť ako efektívny a účelný (získanie pobytu povinných, získanie podmienok na ustanovenie opatrovníka). Pri uvedenom postupe sa však vyskytli opakované obdobia nečinnosti s tým, že konanie o návrhu na zmenu účastníka konania trvalo takmer štyri roky. Dĺžka konania bola spôsobená aj neznámym pobytom povinných, uvedené skutočnosti boli objektívne a nemožno ich pripočítať výlučne na ťarchu okresného súdu, s prihliadnutím na procesnú povinnosť účastníkov konania prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky. V súdnom spise sa nenachádzali podania sťažovateľa alebo pôvodného veriteľa, ktoré by ozrejmovali aktuálny pobyt povinných. <p>Ústavný súd neprikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, nakoľko uznesenie o zmene účastníka konania nadobudlo právoplatnosť 24. januára 2015.</p> <p>Ústavný súd nepovažoval za potrebné priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie. Rozhodovanie o zmene účastníka nie je v zásade spôsobilé zmariť účel exekučného konania.</p> <p><u>Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal právo na náhradu trov konania.</u> <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	

spisová značka	II. ÚS 405/2014
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	17. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o návrhu sťažovateľky z roku 2011 na zaplatenie úrokov z omeškania.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prvým kritériom je právna a faktická zložitosť veci. Ústavný súd nepovažoval posudzovanú vec za právne ani fakticky zložitú. 2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd konštatoval, že nemalo negatívny vplyv na dĺžku konania. 3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a konštatoval, že postup okresného súdu v napadnutom konaní bol od jeho počiatku poznačený viacerými dlhšími obdobiami nečinnosti. Z celkovej doby konania 38 mesiacov v období 32 mesiacov okresný súd neurobil žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu veci. <p>Vzhľadom na to, že napadnuté konanie právoplatne skončilo 14. novembra 2014 a sťažovateľka sťažnosť v časti petitu, v ktorej navrhla uložiť okresnému súdu povinnosť konať vo veci ďalej bez zbytočných prieťahov, zobrala späť, túto povinnosť ústavný súd okresnému súdu neuložil.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 500 € a právo na náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	II. ÚS 671/2014
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené – v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	18. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práv vyplývajúcich z označených článkov Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v exekučnom konaní, v ktorom sťažovateľ zaslal okresnému súdu návrh na zmenu účastníka konania. Okresný súd pripustil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, no uznesenie nie je ani po

	18 mesiacoch právoplatné.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd uviedol, že predmetnú exekučnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov, nevyznačuje sa právnou ani faktickou zložitou. Rovnaký záver sa týka aj konania o procesnom návrhu sťažovateľa na zmenu účastníka konania.</p> <p>2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd konštatoval, že nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo možné pripočítať na ťarchu sťažovateľa.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu možno v zásade hodnotiť ako efektívny a účelný (získavanie dedičov po povinnom, ich pobytu). Pri uvedenom postupe sa však vyskytli opakované obdobia nečinnosti s tým, že konanie o návrhu na zmenu účastníka konania trvalo viac ako štyri roky. Obranu okresného súdu odôvodňujúcu nečinnosť nadmerným množstvom vecí a personálnymi problémami ústavný súd nemohol s poukazom na svoju doterajšiu judikatúru akceptovať. Námietku sťažovateľa, že okresný súd mal v súvislosti s doručovaním uznesenia vykonať iné opatrenia, možno akceptovať len čiastočne. Občiansky súdny poriadok dáva možnosť konajúcemu súdu zvoliť viaceré opatrenia, pričom konkrétny výber opatrení, ich načasovanie a postupnosť je vecou úvahy súdu. Rozsah a intenzita získavania pobytu účastníkov konania je vecou úvahy súdu. Až takéto šetrenie umožňuje záver o tom, či pobyt účastníka je neznámy a či mu možno ustanoviť opatrovníka, resp. rozhodnúť o doručovaní uložením v súdnom spise.</p> <p>Ústavný súd neprikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, nakoľko uznesenie o zmene účastníka konania nadobudlo právoplatnosť 24. januára 2015.</p> <p>Ústavný súd nepovažoval za potrebné priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie. Rozhodovanie o zmene účastníka nie je v zásade spôsobilé zmariť účel exekučného konania.</p> <p><u>Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené boli.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal právo na náhradu trov konania.</u></p> <p><u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	II. ÚS 631/2014
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	26. marca 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka namietala porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva, ktoré sa začalo v roku 2003. Sťažovateľka sa stala účastníčkou konania na základe uznesenia okresného súdu z roku 2009, ktorým bola pripustená do konania na strane navrhovateľa.
ratio decidendi	Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) posudzoval namietané porušenie základného práva sťažovateľky postupom okresného súdu v napadnutom konaní od 2. apríla 2009, t. j. od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia okresného súdu, ktorým sťažovateľka vstúpila do konania ako navrhovateľka v 13. rade. Pred uvedeným časom okresný súd v napadnutom konaní nemohol porušiť označené základné právo

	<p>sťažovateľky, pretože nebola účastníčkou konania. Ústavný súd prihliadol aj na to, že vo svojich predchádzajúcich nálezoch vyslovil porušenie základného práva aj iných účastníkov napadnutého konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.</p> <p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, podľa názoru ústavného súdu možno po právnej stránke vec považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. V prerokovanej veci vystupuje vysoký počet účastníkov – 72 navrhovateľov a 3 odporcovia, čo môže predstavovať faktický prvok zložitosti. Uvedená skutočnosť však nemôže sama osebe ospravedlniť celkové trvanie konanie od mája 2003 do mája 2014, t. j. 11 rokov.</p> <p>2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľky ako účastníčky tohto konania, ústavný súd konštatoval, opierajúc sa o svoju judikatúru, že procesné návrhy sú legitímnou procesnou aktivitou účastníka konania a predstavujú uplatnenie jeho procesných práv a povinností, nemôžu byť dôvodom na nekonanie súdu v merite veci.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu. Ústavný súd poukázal na to, že tento postup bol už predmetom jeho posudzovania pri rozhodovaní o sťažnostiach iných jeho účastníkov. V rámci tohto hodnotenia ústavný súd konštatoval viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu. Rovnako tak ústavný súd konštatoval neefektívny postup okresného súdu, ktorý sa prejavil opakovaným zrušením rozhodnutí okresného súdu krajským súdom. Ústavný súd v podrobnostiach odkázal na hodnotenie napadnutého konania uvedené v náleze sp. zn. I. ÚS 179/2014 z 13. augusta 2014.</p> <p>Ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v danej veci konal, pretože túto povinnosť mu už uložil nálezom č. k. II. ÚS 78/09-27 zo 14. mája 2009.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom porušené bolo.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 300 € a právo na náhradu trov konania.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 727/2014</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lajos Mészáros</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>26. marca 2015</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka namietala porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v dedičskom konaní trvajúcom viac ako desať a pol roka.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) už v rámci svojej predchádzajúcej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prieťahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd.</p> <p>Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá:</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, podľa názoru ústavného súdu je rozhodovanie v napadnutom dedičskom konaní skutkovo zložitú. Faktická zložitosť preskúmvanej veci spočíva v tom, že poručiteľ bol akcionárom, resp. vlastnil obchodný podiel minimálne v poltucte obchodných spoločností, z ktorých bol na niektoré uvalený konkurz, niektoré boli v likvidácii, poručiteľ bol majiteľom účtu aj v zahraničí, majiteľom cenných papierov</p>

	<p>a viacerých nehnuteľností. Táto skutočnosť predpokladala súčinnosť s nespočetnými štátnymi i neštátnymi orgánmi. Tieto skutočnosti ústavný súd neprehliadol a zohľadnil pri určení výšky finančného zadosťučinenia. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.</p> <p>2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľky ako účastníčky tohto konania, ústavný súd konštatoval, že dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľky, aj keď sa nezúčastnila vždy na nariadených pojednávaniach. Využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práv v konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, dôsledkom ktorého sú zbytočné prieťahy.</p> <p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu – súdneho komisára. Ústavný súd poukázal na to, že trvanie preskúmaného konania už viac ako 12 rokov je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu dedičské konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy. Súdna komisárka v predmetnej veci skutočne pravidelne vykonávala procesné úkony smerujúce k ukončeniu napadnutého dedičského konania, avšak uvedená neospravedliteľná zdĺhavosť konania predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate. Ústavný súd pripomenul, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavným súdom zistené krátkodobé nečinnosti alebo neefektívne činnosti by samy osebe neznamenali prieťahy v konaní, takýto charakter však rozhodne nadobúdajú v kontexte 12 rokov trvania napadnutého konania.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom porušené bolo.</u></p> <p><u>Ústavný súd prikázal okresnému súdu aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a právo na náhradu trov konania.</u></p>
<p> Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

<p> spisová značka</p>	<p> II. ÚS 4/2015</p>
<p> sudca spravodajca</p>	<p>Lajos Mészáros</p>
<p> druh konania</p>	<p> čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb</p>
<p> druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p> nález – vyhovené</p>
<p> dátum rozhodnutia</p>	<p>1. apríla 2015</p>
<p> dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p> čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p> skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľka namietala porušenie práv vyplývajúcich z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v exekučnom konaní o jej návrhu ako povinnej na čiastočné zastavenie exekúcie, ktorý podala 16.6.2010 a o ktorom nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté.</p>
<p> ratio decidendi</p>	<p>V súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) tri základné kritériá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatoval, že dĺžka posudzovaného exekučného konania nebola závislá od zložitosti veci. 2. Pri posudzovaní správania sťažovateľky v preskúmanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu.

	<p>3. Tretím hodnotiacim kritériom bol postup okresného súdu, pričom ústavný súd zistil, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nečinný od 20. júna 2012 do 26. mája 2014. K prieťahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu.</p> <p><u>Ústavný súd preto rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené boli. Okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov.</u></p> <p><u>Ústavný súd sťažovateľke priznal finančné zadostučinenie v sume 1 500 € a právo na náhradu trov konania.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	

spisová značka	II. ÚS 527/2014
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - konanie o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	1. apríla 2015
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie práva vyplývajúceho z označeného článku Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní o žalobe o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nadobudnutého vydržaním. Sťažovateľ sa stal účastníkom tohto konania (odporcom v 3. rade) na základe uznesenia okresného súdu z 5. februára 2009, ktorým okresný súd pripustil zámenu účastníkov.
ratio decidendi	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pri rozhodovaní o sťažnosti zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Ústavný súd prihliada aj na predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľa.</p> <p>1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd sa stotožnil s názorom ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 50/2012. Spory o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu patria do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, zároveň pripustil určitú mieru faktickej zložitosti namietaného konania (doručovanie písomností do cudziny). Uvedená skutočnosť nemôže okresný súd zbaviť zodpovednosti za stav, v akom sa konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti.</p> <p>2. Pri hodnotení správania sťažovateľa, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu.</p> <p>3. Pri hodnotení postupu okresného súdu sa ústavný súd stotožnil so závermi štvrtého senátu vyjadrenými v náleze sp. zn. IV. ÚS 50/2012, ktorý už konštatoval, že postup okresného súdu bol poznačený najmä neefektívnosťou ako aj nesústredenosťou. Napriek nálezom ústavného súdu, v ktorých bolo okresnému súdu prikázané konať bez zbytočných prieťahov, postup okresného súdu bol opätovne poznačený neefektívnosťou a nesústredenosťou. V situácii, ak konanie trvá tak dlho, ako v danom prípade (viac ako 10 rokov), nemožno pripustiť aby prekladanie písomností trvalo štyri mesiace a o návrhu na vydanie predbežného opatrenia nebolo od 5. apríla 2011 až do podania tejto ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.</p> <p><u>Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu porušené boli.</u></p>

	<p><u>Ústavný súd sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie v sume 2 500 € a náhradu trov právneho zastúpenia.</u></p> <p>Vzhľadom na to, že ústavný súd už v napadnutom konaní opakovane prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	

Spracoval: JUDr. Veronika Franková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.